

з армією. При цьому кожен демобілізований отримує значну фінансову підтримку для навчання в вищих навчальних закладах або для відкриття власного бізнесу [2, с. 46].

Відповідно до законодавства більшості країн світу інтереси національної безпеки та оборони можуть приводити до введення обмежень у випадках надзвичайних обставин або періодів надзвичайного та воєнного стану. Це відображено в різноманітних підходах, які застосовуються в різних країнах у ситуаціях криз та воєнних конфліктів. Наприклад, такі поняття, як надзвичайний стан (в США, Великобританії, Канаді, Індії, ПАР), воєнний стан (в США, Нідерландах, Польщі), облоговий стан (в Бельгії, Франції, Угорщині), стан війни (в Бельгії, Італії), стан оборони (в Фінляндії, Коста-Ріці) і стан погрози (в Іспанії), є найбільш розповсюдженими методами функціонування країн у відповідних кризових обставинах.

Отже, можна зробити висновок, що механізми правового регулювання проведення мобілізації у державах, що зазнали військової агресії, виявляють значний різноманітний міжнародний досвід. Передусім виділяється важливість адаптації та удосконалення внутрішніх правових систем, враховуючи унікальні вимоги та ситуації кожної країни.

Подальший аналіз свідчить про велику різноманітність у підходах до військового законодавства та механізмів мобілізації. Кожна країна має власні особливості, включаючи терміни служби, вік та вимоги до військової служби для чоловіків і жінок. Такий індивідуалізований підхід дозволяє кожній державі адаптувати свою систему до внутрішніх потреб і викликів.

Важливим висновком є також те, що деякі країни, зокрема Ізраїль, активно залучають інтелектуальну молодь у свої збройні сили, сприяючи їхній підготовці та подальшій службі в оборонних структурах. Це може слугувати прикладом для інших країн, які шукають ефективні способи використання людських ресурсів у сфері національної безпеки.

Узагальнюючи, зауважимо, що міжнародний досвід вказує на потребу в гнучких та адаптованих механізмах правового регулювання, спрямованих на забезпечення ефективності та справедливості у сфері мобілізації в умовах військових конфліктів та загроз.

1. Вернигора В. В. Зарубіжний досвід правового регулювання військово-службових відносин під час особливого періоду. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 4. С. 43–47.

2. Горбовська О. В. Правове регулювання проходження військової служби в Україні : магістерська робота спеціальності 081 «Право». Полтава, 2021. 114 с.

УДК 341.45

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/338-339

Анастасія НІКІТЮК

здобувач вищої освіти

Анна АЛЕКСЄЄНКО

викладач кафедри загальноправових

дисциплін Херсонського факультету

Одеського державного

університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНА БОРОТЬБА ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО ДЕРЖАВ

Міжнародні правопорушення провокують глобальні наслідки, і саме це породжує необхідність налагодження співробітництва між державами та міжнародними організаціями щодо боротьби зі злочинністю. Становлення співробітництва для протидії з міжнародними правопорушеннями бере початок із періоду зародження взаємовідносин між першими державами, коли були укладені двосторонні договори про видачу злочинців.

Поширення і масштаби транснаціональної організованої злочинності, торгівля і незаконне використання наркотиків, відмивання грошей, торгівля людьми, незаконна міграція, незаконний обіг зброї, тероризм, – усі ці явища було підкреслено як велику стурбованість у Декларації IX Конгресу ООН.

Міжнародне співробітництво держав у боротьбі зі злочинністю має певні напрями та форми. Боротьба зі злочинністю належить до пріоритетних напрямів міжнародного співробітництва. Необхідністю у взаємодії держав у цій справі стало те, що зростання та

інтернаціоналізація перетворили це протистояння на одну з важливих соціальних проблем. До основних напрямів співробітництва держав у боротьбі з злочинністю відносять:

- визначення державами переліку суспільно небезпечних правопорушень, які потребують спільних зусиль щодо їх припинення та запобігання ним;
- взаємний обмін інформацією про вчинені злочини та злочинців;
- спільний розшук злочинців, які перебувають на території держави, та передача їх спеціальним суб'єктам міжнародного права;
- спільне вивчення методів боротьби зі злочинністю;
- укладання нормативно-правових актів про боротьбу з окремим видами міжнародних злочинних правопорушень;
- участь держав у міжнародних організаціях, що спеціалізуються на боротьбі зі злочинністю.

Тому необхідно розробити на рівні держав загальну концепцію боротьби зі злочинністю на основі об'єднання зусиль із впливовими неурядовими структурами, не виключаючи громадськість. Нині на міжнародному рівні існує конвенційний механізм боротьби з організованою злочинністю, її фінансуванням і корупцією, що свідчить про якісно нову сходинку розуміння й готовність світового співтовариства протидіяти всім видам злочинів та транснаціональній злочинності в цілому.

Спільні зусилля держав та міжнародних організацій повинні виробляти універсальні поняття міжнародних правопорушень та правопорушень міжнародного характеру, що входять до національних законодавчих систем. Перспективним напрямом у цій сфері є такі риси, як планування й розширення спільних досліджень, створення системи контролю за їх реалізацією.

Також важливо зазначити, що співробітництво між державами повинно ґрунтуватися на добровільній основі, а проблеми, що виникають при співробітництві між державами у сфері боротьби зі злочинністю, не можуть використовуватися для безпідставного прямого або непрямого застосування сили. Застосування збройної сили може бути лише в двох випадках (передбачених Статутом ООН), а саме: з метою самооборони (ст. 51) і за рішенням Ради Безпеки ООН у випадку загрози мирові або акту агресії (ст. ст. 39 і 42). [1]

Співробітництво держав у міжнародній боротьбі з злочинністю знаходиться на стадії становлення, але за останні роки були зроблені значні кроки в об'єднанні держав в єдиний антикримінальний фронт.

Ст. 8 Закону України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р. до основних напрямів державної політики з питань національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері відносить проведення активної міжнародної політики України щодо участі в міжнародному співробітництві у боротьбі з міжнародною злочинністю, міжнародним тероризмом, наркобізнесом, нелегальною міграцією, міжнародними організованими злочинними угрупованнями тощо [2].

Навіть на прикладі останніх подій в Україні можна побачити, що необхідно підвищувати рівень міжнародної співпраці, а саме в аспекті правоохоронної діяльності. Аналізуючи норми КПК України, можемо дійти висновку про те, що правоохоронні органи мають у своєму розпорядженні дієві інструменти, що стосуються надання міжнародної правової допомоги з метою контролю та боротьби з транснаціональною злочинністю [3].

1. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL : https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf.

2. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV : станом на 8 лип. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text> (дата звернення: 07.02.2024).

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.